

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Felolós szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 452.

Fővonal-e vagy vicinális?

Debrecen, 1907. dec. 4.

Sokszor esett szó Debrecen város lakosságának régi anyagi jólétéről, virágzó házi iparáról, gazdag kereskedelméről. Idők és viszonyoknak változása nem mondom, hogy eltemették ezt a jóllétet, de nem fokozták abban az arányban, amely mértékben a közszükségletek emelkedtek, a magán igények fokozódtak, a vagyoni gyarapodásnak, sőt csak a megélhetésnek feltételei is megnehezültek. Vakok és elbizakodottak voltunk. Vakok, mert nem láttunk és nem is akartunk látni a jövőbe, nem láttuk, nem éreztük azt a sürgést-forgást, forrongást, mely a politikai és gazdasági rendszernek, a köz- és magánéletnek átalakulása következtében a múlt századnak hetvenes éve óta már csakugy nyüzsgött közel és távolban körülöttünk. Mi elbizakodtunk és eltelve voltunk saját nagyságunkkal és öntudatlanul is abban a hitben ringatóztunk, hogy a közel és távol vidéknek roppant erőt kell kifejtenie, amíg Debrecen város polgárságának anyagi és szellemi jólétét elérheti. Elbizakodottságunkat növelte az, hogy a város házi pénztárának bevételei községi adó nélkül is fedezi nemcsak a közigazgatás és rendészetnek közszükségleteit, hanem a közművelődés terén is követhetjük áldozatokkal az ősöknek nyomdokait.

Valami kellemetlen derengés váltotta fel ezeket az aranjuenzi szép napokat a községi adónak beköszöntésével, — kabultság és megdöbbenés vett rajtunk erőt, amielőtt ennek a tehernek hirtelen 40 százalékra történt felszökkenését kellett tapasztalnunk. Tudjuk, hogy mily lázas kapkodás folyt a város házában bizottságokban, közgyűléseken új jövedelmi forrásoknak megnyitása, a meglévőkné alaposabb kihasználhatása iránt — és történt mindez csak azért, hogy a városi közjövödelmek fokoztassanak.

Holott azt a célt kellett volna szem előtt tartani és következetes munkával, céltudatos szilárd elhatározással megvalósítani, hogy a községnek teherviselési képessége fokoztassék. A köz és magán szükségletek iránya mindig fejlődést mutat, mert a művelődés és haladás ter-

hekkel jár. A szükségleteknek csökkenése határozottan visszafejlődést bizonyítana. Arról tehát nincs mit beszélni, hogy a szükségleteket korlátozzuk, mert a haladó korrall lépést kell tartanunk és aki nem halad, az — elmarad.

A teherviselési képességet kell tehát fokozni, még pedig abban az arányban, amint azt a közművelődés és minden téren való rohamos haladás megköveteli.

Számtalan eszköze van ennek. Mindenesetre egyik legelső és legfontosabb eszköze: a helyes, célszerű, Debrecen város közönségének érdekeit szolgáló közlekedési rendszernek megvalósítása. És épen ez az, amelyre Debrecen város közönsége a multban nem fordított kellő figyelmet.

Pedig hát nyitott szemekkel nézve a jövő fejlődése elé: céltudatos közlekedési politikával kivihette volna azt, hogy Debrecen ma az országnak kultura és közgazdasági szempontból második fővárosa lehetne.

Nagy mulasztásokat kell helyre pótolni és elkövetett ballépéseket kell helyre hozni.

Debrecen lakossága teherviselési képessége fokozódásának érdekében arról van szó, hogy — mint azt gróf Széchenyi István tervezte — közvetlen vasuti összeköttetésünk legyen az Aldunára és Galiciába. Ez országos nagy érdek, érdeke ez felső Magyarországnak, a nagy Alföldnek és Erdélynek. És helyi érdekü szempontból arról van szó, hogy vissza szerezzük azt a Szilágyságot és azt a Nyirvidéket, a melyet a szomszédok élelmessége egyszerűen kirántott Debrecen város kereskedelmének érdek köréből, amelybe pedig évszázadokon át nem csak tartozott, hanem amelyre temérdek sok szempontból egyenesen ráutalva volt.

Felismerte Debrecen város törvényhatósága a helyzetnek tétovázását tovább nem tűrő, hanem öntudatos cselekvést parancsoló voltát. Addig is, amíg a szervezeti szabályzatban ez irányban végleges intézkedés tételnek: egy ad hoc közlekedési bizottságot kiküldött és ennek legelső feladatává tette, hogy a régóta vajudó debrecen—nagyvárad vasutára nézve adjon szakszerű véleményyt.

Ez a bizottság megkezdte tárgyalásait, És mindjárt a legelső tár-

gyaláson felmerült a kérdés, — hogy ez a tervezett vasut vonal fővonalként, vagy vicinális vonalként legyen-e kiépítve?

A kérdésnek nagy fontosságát és roppant horderejét lehetlenség első tekintetre is fel nem ismerni. És szerintünk nem is lehet szó vicinális, hanem csakis fővonalról. Száz és ezer ok szól e mellett, melynek fontosságához képest a vicinális vonal építés okai és érvei eltörpülnek.

Elvégre elérkezett az ideje annak, hogy a sugárszerűen központba (Budapestre) haladó és onnan kifutó irányu vasut vonal hálózat mellett a bordaszerű, vagyis azokat keresztező hálózat kiépítése legalább megkezdődjék. A sugárszerű hálózat immár felemelte Budapestet a világvárosok sorába. Kereskedelemnek, gyáriparnak, minden nagy vállalkozásnak gócpontjává avatta, a mely roppant egyoldalú súlyával sokszor benítólág éreztette hatását a vidékkel szemben.

Szellemileg is oly magasan áll, hogy mellette vidéki városaink eltörpülnek. Népeisége néhány évtized alatt, tehát rohamosan millióra emelkedett, míg a vidéki városok között egy sincs, amelynek népeisége, — hozzá véve a rengeteg területen levő tanyáknak lakosságát is — csak a százezret is valamiképp elérné.

A főváros tehát meg van teremtvé, a főváros fejlődésének alapjai megszilárdultak, immár nem válik hátrányára, hogyha megfelelő közlekedési berendezkedések által vidéki gócpontok is teremtetnek.

Legelső ily vidéki fővárosnak Debrecennek kell lennie! Ezt ennek a városnak nagy történelmi múltja parancsolóan követeli. Egyetemet akarunk, egyetemi várossá kell fejlődününk.

Egy lépés ennek a célnak érdekében a debrecen—nagyvárad vasut, de csak akkor, hogyha az fővonalként lesz kiépítve. Fővonalként kiépítve közvetlen folytatása lesz a szerencs—debreceni vasutnak délfelé, tehát Erdély és az Alduna és Adria felé. Egy hatalmas láncszemmel vonjuk közelebb magunkhoz az Alföld és Erdélynek felső Magyarország felé irányuló személy és teherszállítást; a püspökladányi kiszögellés elmellőzésével egyenesebb tehát rövidebb lesz az ut felfelé és lefelé is, ami által a forgalom ide-

terelődik, olcsóbb lesz az utazás és a teheráruszállítás. Igaz, mindezt elérhetjük vicinálissal is, de ebben a tapasztalatok szerint nincsenek közszónok és a mi fő: vicinálisként való építés sehogyan sem lesz beilleszthető az Alduna felső magyarországi közlekedésbe.

Itt az építkezési költségek nagy szerepet nem játszanak. Ha háromszor annyiba kerül is a fővonal kiépítése, — ez akadály nem lehet, — mert itt beláthatatlan hosszú és tartalmas jövőről van szó.

Debrecen város is, az érdekelte községek is bizonyára szívesebben adják hozzájárulási összegüket a fővonal kiépítésére az államnak, mint vicinális építésére a nyereszketni akaró vállalkozóknak, amint tették ezt a Balatoni körvasutnál érdekelte községek. Lehetetlenség, hogy Nagyvárad és Bihar megyének közönsége is fel ne ismerné a fővonalnak roppant fontosságát és horderejét és ne csatlakoznék nem csak erkölcsi, hanem anyagi támogatásával is az ügy érdekében.

Ossze kell fogoznunk ebben a kérdésben, agitációt kell kifejteni a társadalomnak minden rétegében, fel kell keresni és ha kell: fel kell világosítani a kormányt a nagy ügy érdekében. És nem hiszem, hogy a kormány a társadalomnak áldozatkészségével szemben — fűgét mutatna.

A vasuti beruházásokra majdnem százmillió koronát bocsátott a törvényhozás a kormánynak rendelkezésére, úgy tudjuk, hogy ez a nagy összeg kimerítve nincs, sőt csak igen kis részében van felhasználva és nem zavarja meg a kormány kalkulációit, hogyha ebből a pénzből kiépítene a debrecen—nagyvárad vasutat fővonalként a mi és az érdekelte községek és törvényhatóságoknak hozzájárulásával.

Fővonal legyen tehát és nem vicinális! Meg kell mozdítanunk minden követ, meg kell döngöztünk minden ajtót, hogy az legyen. Felmunkát ne végezzünk, mert az sokszor rosszabb a semmittevésnél.

Dr. Varga Lajos.

Az egyszakaszos törvényjavaslat.

Sándor Pál újból nyilatkozik.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 3.

Justh Gyula elnök az ülésen.

A jegyzőkönyv hitelesítése után következnek az egyszakaszos kiegyezési törvény tárgyalása.

Bauer Antal horvátul beszél a javaslat ellen.

Nagy György tiltakozik az ellen, mintha ők, magyar ellenzékiek összekötésben állnának a horvátokkal. Közük és a horvátok közt csak olyan kollégialitás létezhetik, mint pap és a templomoszió közt.

Elnök rendutasítja Nagy Györgyöt ezért a kijelentésért.

Nagy György feltétlenül elutasítandónak tartja az egyszakaszost. Nem látja biztosítottnak az önálló bankot, majd kijelenti, hogy a kvóciameelés ellenkezik a független-

ségi programmal. A tisztizetéselemelésekről is beszélnek, pedig ezekről szó sem lehet, amíg nemzeti engedelményeket nem kapunk. Mindezeket a költségvetéseket, de főképp a kvóciameelést egyáltalában nem igazolja az ország költségvetése. Az államadósságok rendezése nem nekünk, hanem Ausztriának áll érdekében. Kimutatja, hogy négyszáz év óta nyomja az országot az osztrák államadósság. Mindezek miatt az egyszakaszos törvényt nem fogadja el.

Sándor Pál tiltakozik ezután személyes kérdésben az ellen, mintha ő Saterényit kékulussal vádolta volna. Felolvassa Vörös Lászlónak az ügyre vonatkozó nyilatkozatát. Ismeri az ügy további fázisait, de nem tartja az ország érdekében valónak, hogy tovább feszegesse.

Reflektál ezután Wekerle személyes támadásaira. Felolvassa nagy zaj között Wekerle beszédének ezt a részét. Kijelenti, hogy tudomása szerint Wekerle még a híres november 18., december 13., sőt január 26. ika után is tagja volt a szabadelvű pártnak. Sőt a pártból soha ki nem lépett. Ellenben a Fejervári kormány alatt szubvenciók ügyét ajánlott elfogadásra. Szó szerény tagja volt a szabadelvű pártnak. Soha nem kert sem politikai, sem más előnyt semmiféle kormánytól. Megjelent itt a régi feher mezben, ahol sokan vannak a régi táborból, de a másik oldalon, új ruhában.

Wekerle Sándor kijelenti, hogy Hérvári miniszterelnöksége óta a szabadelvű pártban nem volt. Megüzente, hogy nem tag, de mint bíró, nem demonstrálhatott kilépésével.

— Mikor itt működtem, én tisztán elveket képviseltem. Erre a rendszerre én büszkén hivatkozom. Az én rendszerem tiszta volt. Midőn a király előtt megjelentem, mindig azt a politikát képviseltem, amelyet mi itt képviselünk. En vetettem fel a szerződéses formát, a fogyasztási adék szétválasztását, sőt bizonyos katonai követeléseket is. Az ipartanácsban pedig igenis résztvettem, mert ez egy szakbizottság. (Elnök helyeslés.)

Goldis László román nemzetiségi képviselő ezután az egyszakaszos javaslat ellen beszél. A javaslatot nem fogadja el, de az obstrukciót is elhéli. Ezután alkotmányjogi szempontból kifogásolja a javaslatot.

Egyház és iskola.

Nagy Lajos lelkész ünneplése. Lélekemelően szép ünneplés folyt le tegnapi délután Nagy Lajos lelkész, egyházkerületi tanácsbíró tiszteletére. Ugyanis az agy lelkész a lelkész körbeli elnökségről lemondott és lelkészársai küldöttségileg megjelentek nála, hogy rábíriák a lemondás visszavonására. Miután azonban Nagy Lajos megmaradt elhatározása mellett, Veres Bálint hencidai lelkész átnyújtotta az ünneplésnek örökös tiszteletbeli elnöké való megválasztásáról szóló jegyzőkönyvi kivonatot, amit a meghatottságtól remegő hangon vett át az immár tiszteletbeli elnök. A szép ünneplésen egyébként részt vettek Zih Sándor berettyóújfalusi, Szücs Béla esztári, Miskolci László gáborjáni, Belteki Lajos pocsjai, Veres Bálint hencidai lelkészek.

A Debrecen—nagyvárad vasut.

Közvetlen összeköttetés Nagyváradal.

A vasutbizottság ülése.

— dec. 3.

(Saját tudósítónktól.) Debrecen városának régi idők óta nagy és égető hiánya, hogy nem áll közvetlen vasuti összeköttetésben Nagyváradal s ezzel együtt Erdéllyel. Évtizedek óta felszínen uszó kérdés a debrecen—nagyvárad vasut léte-

sítése, de idáig még egyszer sem tudott eljutni az ügy annyira, hogy komoly remény lehetett volna az érdekes terv megvalósítására.

Végre az őszi városi közgyűlésen elhatározó lépés történt Debrecen városa részéről a vasut kiépítésére vonatkozólag, amennyiben a vasut létesítésére vállalkozott érdekeltegek beadványára elhatározta a közgyűlés egy ad hoc bizottság kiküldését, amelynek feladatául tűzte ki a vasut kérdésében való tárgyalást.

Ez az ad hoc bizottság tegnap délután tartotta első ülését, amelyen még végleges határozatot ugyan nem hoztak, de a vasut kiépítésének szükségességét kimondták, kijelölve azt az irányt, amelyet a vonalnak követni kell.

Az ad hoc bizottság üléséről szóló tudósításunk a következő:

Jelen voltak Szabó Kálmán orsz. képviselő elnökléte alatt Aczél Géza főmérnök, Latinovics Mihály, Vargha Lajos dr., Tüdös János dr., Balkányi Miklós dr., Ericz Ernő, Matesiczky Hugó és Stegmüller Árpád.

Szabó Kálmán elnök megnyitván az ülést, röviden ismerteti a tárgyat. Az őszi városi közgyűlés megbizta a bizottságot, hogy a Debrecen—Nagyvárad közt létesítendő vasut tárgyában indítsa meg a tárgyalásokat.

A bizottság első sorban kimondta elvileg, hogy a Debrecen—Nagyvárad közti vasut kiépítését szükségesnek tartja.

Ezután Szabó Kálmán előadja, mily nagy jelentősége van ennek a vasutnak Debrecenre nézve kereskedelmi és gazdasági szempontból. De részletes tárgyalásba még nem bocsátkozhatnak, mivel a vasut építésére vállalkozottak nem terjesztették a bizottság elé tervüket, ezért javasolja, hogy irjanak át a vállalkozókhöz és kérjék be tőlük az egész tervet, mert amíg ezt nem ismerik, nem határozhatnak sem a hozzájárulási összeg tekintetében, sem a felállítandó feltételek dolgában.

Stegmüller Árpád fővonal kiépítését tartja a legelőszerűbbnek, nem pedig a tervezett vicinális; ezzel az elsőrendű vonallal régi mulasztást is pótolnának.

Vargha Lajos dr. hivatkozik a debrecen—nagyvárad vasut nagy fontosságára. Szólok nemcsak a két város érdekére való tekintetből, hanem az egész alföld érdekében is kivanatosnak tartja a vonal kiépítését és éppen ezen fontosságra való tekintetből amellett van, hogy elsőrendű vonalnak építsék ki a debrecen—nagyvárad vasutat. Jobban szeretné, hogyha a város már áldoz a vasut céljaira, ne magános vállalkozóknak adnák a segítyt, hanem az államnak. Indítványozza, hogy lépjenek érintkezésbe a kormánnyal arra vonatkozólag, hogy nem volna-e hajlandó kiepíteni a vasutat és saját kezelésében megtartani.

Aczél Géza előadó nem hiszi, hogy az állam kiépítené ezt a vasutat, azt javasolja, hogy elégedjenek meg a vicinális összeköttetéssel.

Szabó Kálmán elnök előadja, hogy tapogatózni fog a kormánnyal, nem volna-e hajlandó a vasutat kiepíteni.

Tüdös János kijelenti, hogy előbb a vonalirányt az építési költségnek a bizottság előtt kell fektetni s csak azután dönthetnek. Indítványozza, hogy a vonalirány felett már most döntsének.

Aczél Géza előadja, hogy a vonalirány felett a jog- és pénzügyi bizottság már döntött, amennyiben a Hosszupályin átmenő vonal mellett foglalt állást.

Balkányi Miklós a döntés mellett van, mert Debrecennek fontos érdeke, hogy mielőbb kiepítsék a vonalat. Maga részéről 150 ezer korona hozzájárulást ajánl.

Vargha Lajos dr. fenntartja azon indítványát, hogy tegyenek lépéseket arra vonatkozólag, hogy az állam építtesse ki a Debrecen—nagyvárad vasutat. Nem hiszi, hogy

kitérne a kérelem teljesítése elől a kormány, ha a négy, leginkább érdekelt törvényhatóság, Debrecen, Hajdúvármegye, Nagyváradi és Biharvármegye indítana mozgalmat a vasút érdekében.

Többek hozzászólása után elnök szavazásra tette fel a kérdést, mire a bizottság elhatározta, hogy a vonal kiépítését szükségnek tartja, még pedig a Hosszupályán átmenő vonalirányban.

Arról azonban, hogy mily összeggel járuljon hozzá Debrecen városa az építési költségekhez, még nem határozott a bizottság. Előbb bevárja a bizottság a vállalkozók kimutatását arról, hogy a többi törvényhatóság mennyivel járul az építési költségekhez.

Szövetkezeti törvénytervezet.

A debreceni iparkamara mozgalma.

— december 4.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap délután tartotta a kamara szaktanácskozását a szövetkezeti törvénytervezet tárgyában. Ez alkalommal a hitelszövetkezetek képviselőit hívta össze a kamara, hogy velük a hitelszövetkezeti érdekeknek a törvénytervezetben érvényesítését megtárgyalja. Az értekezleten, melynek előadója dr. Rácz Lajos segédtitkár volt, jelen voltak: Rácz Gyula, Polgár Zsigmond, dr. Balázs Bertalan, Thiesen Arthur, dr. Spitz Lipót, dr. Freund Jenő, dr. Kemény Viktor, Jobbágy Imre, Hegedüs Sándor, Rózsa Géza és Kovács László.

Az értekezlet sorba tárgyalta a törvénytervezet pontjait és amíg egy részről készségesen kíván segédkezet nyújtani a hitelszövetkezetek céljával visszaélések megrendszabályozására, addig másrészt számos irányban védelmére kell a hitelszövetkezetek méltányos és jogos érdekeinek.

A szövetkezeti törvénytervezet még a mai nap folyamán tartandó kereskedelmi osztályülésben is tárgyalva lesz a kamarán, ahol viszont a tervezetnek a fogvasztási szövetkezetekre vonatkozó részei fogják főleg az ütköző pontokat adni.

A közel napokban tartandó kamarai közgyűlésen kialakuló összesített vélemények alapján fogja a kamara egyrészt a kereskedők, másrészt a helyes alapokon működő hitelszövetkezetek érdekeit a törvénytervezet tárgyaló országos ankétokon és folterjesztéssel támogatni.

VILÁGHIRŰ BORSALINO KALAPOK FEKETÉNÉL.

Színház.

MŰSOR:

Szerdán: Nászinduló dráma B bérlet.
Csütörtökön: Remete csengettyűje operette C bérlet.
Pénteken: Megváltás dráma ujdonság A bérlet.
Szombaton: Bőregér operette B bérlet.
Vasárnap délután: Csöppség vigjáték bérletszünet
Vasárnap este: Háromosrú kaosa operette kis bérlet.

* **Szultán.** Tegnap este a Szultán operett került színpadra a címszerepben Zilahy S. Vilma, akit tegnap is valóságos ünneppel a közönség. A kipi-kopi keringőt megisméltették s még ezután is alig akart szünni a tapsvihar. Pompások voltak most is Zsigmondy Anna, Ligeti, Árkosi, Horváth stb.

* **Zilahy Gyula nyilatkozata.** Zilahy Gyula szinigazgató egy nyilatkozatot küldött be hozzánk. Erélyes, férfias nyilatkozatot a megérett férj jogos felháborodásának hang-

ján, egyik helybéli élclap a *Karikás* ellen, mely épen úgy, mint a *Dongó* is legutóbbi számában (bár ezen utóbbi élclapot Zilahy nyilatkozatában nem említi) szintársulatunk kiváló első énekesnője: *Zilahyné S. Vilma* színművésznő urasszony magánbecsületét, anyai és hitvesi reputációját súlyosan sértő élclődésekkel érintette. Zilahy Gyula nyilatkozata igen erős hangon van tartva, amihez feltétlenül joga van, de amely stílust, a megfelelő becsületsértő kifejezésekkel együtt, mi még *nyiltéri* rovatunkból is régen száműztünk, épen a tisztességes magyar ujságírás jól felfogott érdekében. Egyszerűen regisztráljuk tehát azt a tényt, miszerint Zilahy Gyula nyilatkozatában kijelenti, hogy a *Karikás*-nak a feleségére vonatkozó, az ő családi élete ellen intézett sértéseit eddig nem olvasta, miután kávéházakba, nyilvános olvasó körökbe nem jár s hozzátartozói otthon és a színháznál rejtegettek előtte ezeket az élclébe burkolt támadásokat. Csak a mult szombati szám került végre véletlenül a kezébe. Tettelegességre nem vetemedik az élclék írójával szemben, hanem bíróság elé viszi az ügyet.

Debreceniek a diákkongresszuson.

Országos diákkongresszus.

dec. 4.

(Saját tudósítónktól.) Az Orsz. Diákszövetségnek ez idén, f. hó 27-30-án, Budapesten tartott kongresszusán a debreceni főiskolai ifjuság is képviseltette magát. Hivatalos kiküldöttek voltak a Jogakadémiáról Vasáry István jogásznok, H. Nagy Jenő, Vasáry András. A theologus ifjuságot Peleskey Sándor, a Gazdasági Akadémiát Molnár Dezső képviselte.

Az ifjak kiküldetésüknek megfeleltek, élénk részt vettek a tanácskozásokban, alapszabályvitákban, indítványokban. Főképpen pedig a többi vidéki Akadémiák ifjusági kiküldötteivel szövetkezve megakadályozták a budapesti ifjuság önkényeit, akik minden tekintetben magukhoz akarták ragadni a vezetőséget.

November 27-én Pestvármegye disztermében nyit meg a kongresszus. Török Aurél dr. a Tudományegyetem rektormagnifikusa szól: az ifjusághoz nagyhatású beszédben, rámutatva az ifjuság feladataira s figyelmeztetve kötelességeire. Jelen volt az ünnepélyes megnyitáson Gopcsa László miniszteri tanácsos a kultuszminiszter képviseletében és Szuppán Vilmos dr. a keresk. Akadémia igazgatója.

Az ünnepélyes megnyitás után igazolták az ifjusági delegátusokat, majd kezdetét vette az érdemleges tárgyalás. Harom nap alatt sok tanulságos és az ifjuságot közelről érintő kérdést tárgyaltak le, mint aminő pl. 1. az ifjuság és a sajtó. 2. A magyar ifjuság és a társadalom. 3. Az ifjuság közéleti működési hatáskörének terjedelme. 4. Népegyetem. 5. Munkáseladások és szociális kurzusok. 6. Iparpártolás. 7. A hazafias zenei élet fejlesztésének jelentősége főiskoláinkon. 8. Főiskolai becsületszék.

A debreceni ifjak több ízben hozzászóltak az előadott tárgypontokhoz s az elnöki tanács azzal tisztelt meg Vasáry István személyében a debreceni ifjuságot, hogy 30-án a tanácskozásokra Vasáry Istvánt választották a kongresszus elnökévé, a kongresszus befejezésével pedig a vidéki ifjuság vezetőképvise őjének.

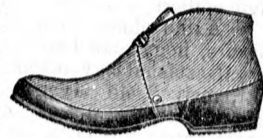
Peleskey Sándor indítványára hozta az országos ifjusági nagygyűlés határozati javaslatát a horvát képviselők eljárása ellen, amit az összes hazai és legkiválóbb külföldi lapoknak is megküldenek közlés végett.

H. Nagy Jenő a felvetett horvát kérdéshez szólott hozzá és indítványára választották meg az Országos Diákszövetség tisztebeli tagjainak dr. Zsembery Istvánt, dr. Hindy Zoltánt, dr. Zsitvay Tibort, dr. Gyö-

kössy Endrét és Melha Armandot, aki k évekkel ezelőtt az ifjuság vezetői voltak s elövílhetetlen érdemeket szereztek az ifjuság érdekében.

A kiküldött ifjak különben ifjusági nagygyűlésen számolnak be küldetésük eredményeiről.

Valódi orosz sár-cipők hölgyek és urak részére csakis **Békés Lajosnál** kaphatók.

Debreceni presbyterium sajtópöre.

Székely Imre a vádlottak padján.

Esküdtársai főtárgyalás.

— Ötödik nap. —

— december 4.

(Saját tudósítónktól.) A Székely Imre debreceni lapszerkesztő ellen folyó sajtópörben még tegnap, a tárgyalás ötödik napján is csak a bizonyítási eljárásnál tartottak. Dacára annak, hogy a tárgyalásnak csupán két főbb körülményt kell megvilágítani, a bizonyítási eljárás folyton-folyvást huzódik a vádlott és védője által eszközölt újabb és a dologra lényegileg nem tartozó momentumok felvetésével. Ilyformán maga a tárgyalás is nagyon ellaposodna, de a szakbiróság illetve az elnök erősen résen áll, hogy ezt megakadályozza.

Egyébként azok a „bizonyítók”, melyeket az inkriminált cikkek állításainak bizonyítására felhoztak, a tanu kihallgatások során mindinkább, hovatovább elhomályosulnak és tisztán jegecesedik ki a vád tárgya, melyet a hosszas fárasztó tárgyalás sem tud megdönteni.

De nem akarunk jóslásokba bocsájtkozni, csak a krónikás objektívitasával adjuk hű tükrét a tárgyalásnak, melynek tegnapi részéről tudósításunk a következő:

Dr. Bacsó vallomása.

Délelőtt kilenc órakor nyitotta meg Szücs Miklós elnök a tárgyalást. Dr. Bacsó Dezső kihallgatása következett.

Tárgya a református presbyteriumnak 1903. óta, a függetlenségi párt jegyzője volt a tavaszig.

Elnök: Tapasztalt-e olyan tényt, hogy a függetlenségi párt befolyást gyakorolt volna-e az egyházi életre s a presbyter-választásokra?

— Ilyenről nem tudok, ilyesmit sohasem tapasztaltam.

— Hát valami gyűlést tartott-e az intéző bizottság egyházi ügyben?

— Ilyenről nem tudok. 1903-ban, a presbyterválasztás előtt értekezletet hívott ugyan össze Márton Imre, de nem mint pártelnök és a meghívás sem hivatalos formában történt.

— Volt-e jelen ezen az értekezleten más vallású, vagy más pártállású, mint függetlenségi párti.

— Erre nézve határozott választ adni nem tudok. En nem láttam ott sem más vallású, sem más politikai pártállású.

— Azon az értekezleten merültek-e fel pártszempontok?

— Pártszempontok abszolúte nem jöttek tekintetbe, inkább csak személyi és egyházi szempontok merültek fel. Azt például felvetették, hogy Zádor Lajost és Tüdös Jánost be kellene vonni, de ettől később elálltak.

— Hát arra nem emlékszik a tanu ur, hogy a nevezett két ur milyen politikai pártállású volt?

— Azt nem tudom, de abban bizonyos vagyok, hogy nem tartoztak a függetlenségi párthoz. Egyébként máskor is megtörtént, hogy nemcsak függetlenségi pártiférfiut jelöltek a presbyteri állásokra, hanem szabad-elvű embert is szívesen kandidáltak.

Aztán elmondja a tanu az elnök kérdéseire, hogy arra emlékszik, hogy a presbyterválasztásnál egy másik párt is keletkezett, mely Szele György lelkészénél tartott értekezletet. Az eljárók segédkeztek a választásoknál, azt látta, de nem mint a függetlenségi párt hivatalos eljárói.

Részt vett a tanu a presbyterválasztást követő vacsorán, de hogy ezen a vacsorán az eljárók ingyen vacsoráztak volna, arra nem emlékszik. Szintén nem emlékszik arra, hogy e vacsorán terváratilag üdvözölték Thaly Kálmánt.

A tanu tud a Mede Gyuláné féle hagyatékügyről. Ott volt azon a gyűlésen, melyen az ügyész honoráriumát tárgyalták. Ő a tárgyaláson részt nem vett, de arról tud, hogy ott akkor előtt folyt a vita, hogy a honoráriumot kifizessék-e a hagyatékából, vagy pedig az egyház tőkepénztárából fedezzék. Ő is abban a véleményben volt, hogy az egyházi ügyészt külön díjazás nem illeti meg, de nem szólalt fel ezirányban, mert a vita nagyon hosszúra nyúlt. Az 1000 korona honoráriumot megadó határozatot még abból a gyűlésből meglebebeztek. A felebevezést János Zoltán terjesztette elő és úgy emlékszik, hogy ő is aláírta a felebebevezést.

Révi Nándor: Tud-e arról tanu ur, hogy 18 függetlenségi párti eljárást elcsaptak a Szele-féle lelkészválasztás alkalmával?

— Erről egyáltalában nem tudok, különben is képtelenségnek tartom.

Végül dr. Bacsó Dezső tanu kijelenti, hogy a cikkeket olvasta s sértve nem érzi magát. A tanut megeskették.

Juhász Ignác kihallgatása.

Juhász Ignác kihallgatása következett. Elnök: Az érdekeltekkel van-e közelebbi viszonyban?

— Nem.

— Tagja-e a presbyteriumnak?

— 1878 óta tagja vagyok bizonyos megszokással.

— Tagja-e a függetlenségi pártnak, illetve az intéző bizottságnak?

— Nem. Nagyon régen. 1870. évektől.

— Tapasztalt-e hosszú működése alatt a tanu ur olyan tényt, hogy a függetlenségi párt a presbyteriumra, annak határozataira nyomást gyakorolt volna.

— Soha. El sem tudom képzelni. Ez képtelenség, teljesen ki van zárva. Ki van zárva ennek az állításnak erkölcsi és jogi lehetősége.

— Hát olyan tényt nem tetszett tapasztalni, hogy a párt a presbyterválasztásokra nyomást gyakorolt volna.

— Nem emlékszem, csupán egyetlen-egy esetről tudok. Ez is csupán egyházi ügy. 1901-ben János Zoltán lelkész megválasztása előtt a pártintéző bizottságban szóba jött a lelkészválasztás. Ugyanebből kitolyólag érélyes határozatot mondott ki az intéző bizottság, hogy egyházi ügyet a pártba semmiféle formában belevinni tilos. A presbyterválasztásnál szintén nem gyakorolt befolyást a párt.

— Tud-e tanu ur arról, hogy a választást megelőzőleg valami értekezlet volt?

— Erről nem tudok, mert az ugynevezett jelölő gyűléseken én nem vettem részt, sőt egyáltalában nem folytam bele a választásba.

— Tudja-e tanu ur, hogy a szavazó lapokat kik hordták el?

— Erre felelni nem tudok, nem emlékszem rá. Amint mondtam ebbe a választásba nem folytam be annyira, hogy ezeket tudtam volna. Azt sem tudom, hogy ki felezte a lista nyomtatás költségeit.

— Tetszik-e tudni a Mede-féle ügyről?

— Igen. A végrendeleti végrehajtó Dicsőfi József lelkész volt.

— Jelen volt-e tanu ur azon a gyűlésen, melyben Dicsőfi József javasolta, hogy Már-

ton Imrének adjon a presbyterium honoráriumképp 1000 koronát?

— Igen, jelen voltam, úgy emlékszem, hogy úgy szöjt a javaslat, hogy az 1000 korona a hagyatékából adassék. Határozottan ezt nem állítom, de úgy emlékszem. Én a dolog érdemi részéhez a gyűlésen hozzá sem szóltam és nem is szavaztam.

— Van-e tudomása tanu urnak, hogy más alkalommal is kapott az egyházi ügyész külön honoráriumot ilyen hagyatékügy rendezéséért?

— Ilyenről nem tudok, habár hallottam róla.

Székely Imre a tanuhoz: Kérem, emlékszik-e a tanu ur arra, hogy 1903 ban, a presbyterválasztást megelőzőleg intéző-bizottsági ülés volt, melyen a pártügyeket tárgyalván, elővették a presbyterválasztást, amikor is a jelenlévő Fejér Ferenc, aki izraelita, eltávozott azzal, hogy „ezt már elvégezhetitek ti is“?

— Ha Fejér Ferenc ezeket mondta és így történt az eset, akkor én nem voltam ott. (Oriasí derültség)

Révi Nándor: Igaz-e az, hogy a függetlenségi párt eljárói közreműködtek a presbyterválasztásnál?

— Ez nagyon elasztikus kérdés. Nem lehet azoknak az eljáróknak megtagadni, hogy egyházuk érdekében közreműködjenek. Azok nem mint hivatalos eljárók, hanem mint református emberek vettek részt.

Révi Nándor: Hát az igaz, hogy 18 választót elcsaptak azért, mert Szele érdekében dolgoztak,

— Erről én abszolúte nem tudok, sőt képtelenségnek is tartom ezt.

Révi: Hát arról az ellenáramlatról tessék-e tudni, mely a presbyterválasztáskor megindult. Ugy-e taktikai okokból jelölte a hivatalos párt az ellenpárt jelöltjeit?

— Ez nem létezik. Mi nem is tudunk az ellenpárt ellenjelöltjéről. Egyébként sem tartottuk ezeket olyan erős ellenfélnek, hogy megnyerni igyekeztünk volna. Mi előttünk egy cél lebegett, az, hogy a presbyterium nivóját emeljük és pártszempontokat kerüljünk az által is, hogy szabadelvű párti férfiakat is jelöljünk. Ez mutatja azt is, hogy pártszempontokat soha be nem vittük az egyházba.

A vádolt részéről felvetett kérdésre ezután kitér a tanu a Mária Terézia-féle alap rendezésére, melyet állítólag Kovács József polgármester, akkori ügyész rendezett külön díjazás nélkül. Erre nézve kijelenti, hogy az egész más ügy volt, nem igényelt olyan munkát, mint a Medéné-féle alap rendezése.

A tanut vallomására megeskették.

Tanuvallomások.

Ilyés János magánzótt hallgatták ki ezután, 30 éve eljárója a függetlenségi pártnak. Az eljárók mindig választás ujan kerültek be. Az sohasem volt kötelességük, hogy a presbyterválasztásoknál eljárjanak, ezt csak egyházuk érdekében tették közülök a reformátusok. — Díjazást sem a párttól, sem az egyházi választásnál soha sem kaptak. Az 1903 iki presbyterválasztásra tisztán emlékszik. Azt jól tudja, hogy az 1906 iki választásoknál voltak zavargások, de ilyenek 1903 ban nem történt meg, pláne a hivatalos párti kortések nem tettek. A János-féle papválasztásnál Jánosnak korteskedett, ráadta a szavazatát, de ezért őt senki meg nem bántotta, még kevésbbé üldözték, nemhogy elcsaptak volna és eljárói tisztsége egy pillanatra sem szűne el. Szele Györgyre is nagyon sokan szavaztak a függetlenségek közül, dacára annak, hogy Szele György nem tartozott a függetlenségi párthoz. Nem tud arról semmit, hogy a Szele választásnál eljárókat elbocsájtottak volna.

A tanut megeskették vallomásaira. Ekkor a tárgyalást az elnök délután fél négy órára halasztotta.

Délutáni tárgyalás.

Délután négy órakor nyitotta meg az elnök. Dancsi Gábor és ifj. Szentesi Mihály tanukat hallgatták ki. Mindkettő eljáró a függetlenségi pártnál, teljesen egyetemesen vállják, hogy az eljárói tisztségre öntetlenül hazafias lelkesedésből vállalkoztak, szolgálataikért díjazást nem kaptak.

Az igaz, hogy a presbyterválasztásnál elhordtak szavazólapokat, de ezt egyházuk érdekében s teljesen díjtalanul tették. — Az sohasem volt kötelességük, hogy a választókat a szavazásra kapacitálják és ezt nem is tették.

Kisebb jelentőségű kérdések után a bíróság nem eskette meg a tanukat.

Sarkadi Ferenc timár mester eljáró volt a függetlenségi pártnál. Politikai választásnál teljesi ettek szolgálatot, de presbyterválasztásoknál, egyházi ügyekben eljárni senki sem kötelezte őket. Felkérték ugyan őt erre és vállalkozott is rá teljesen egyháza iránti ragaszkodásból. Kijelenti, hogy a presbyterválasztás ügyében már őt eskü alatt kihallgatták. Ezen vallomását minden tekintetben fenttartja, de most már nem emlékszik rá tisztán. Az eljárók az egyház érdekében kifejtett buzgóságukért díjazást nem kaptak.

Kazinczy bíró kihallgatása.

Kazinczy Gábor járásbíró hallgatták ki ezután, mint tanut.

A tanu 1903 óta tagja a presbyteriumnak. A Mede Gyuláné-féle hagyaték ügyre vonatkozólag csupán arra a presbyteriumi véghatározatra emlékszik, mely szerint Márton Imre ügyvéd urnak az egyháztanács a hagyatékügy gyors lebonyolításáért Dicsőfi József indítványára 1000 korona tiszteletdíjat szavaztak meg. Részletekre nem emlékszik, így arra sem, hogy az indítványozó miből óhajtott fedezni a tiszteletdíjat, a hagyatékából, vagy az egyház törzsvagyonyából.

Arról is tud, hogy Márton Imre a szegények javára egy beadványban lemondott a tiszteletdíjról. Ő a maga részéről azon a véleményben volt, hogy addig nem lehet az ügyben határozni, míg az egyházi bizottság nem dönt ez ügyben.

Ezután Kőrösi Kálmán kérésére felolvassák az egyházi gazdasági bizottságnak a Mede-féle hagyatékra vonatkozó jegyzőkönyvet, melyből kitűnik, hogy szeptember 24 én állapítottat meg a Mede-hagyaték összege csak s a Debreceni Reggeli Újság már két héttel ezelőtt azt írta, hogy a Mede-hagyaték meg lett csonkítva. Ebből az látszik, hogy a cikkirő nem jóhiszeműleg emelte a vádakát, hanem gyűlöletből, tendenciózusan.

Kazinczy tanu Kőrösi Kálmán kérdésére kijelenti, hogy nem emlékszik arra, hogy a két gyűlölet közt mik történtek, de hiszen azt egyébként okiratok bizonyítják, hogy a Mede-hagyaték összege a támadások után állapítottat meg.

Kőrösi Kálmán kijelenti, hogy a jegyzőkönyvi okiratokból kitűnik, hogy a 22000 koronás hagyaték még akkor sem csonkítottatott volna meg, ha a Márton-tiszteletdíj kiutaltatott volna.

Székely vádolt felszólalása után elnök konstatalja, hogy szeptember 10 én szavaztak meg Marton Imrének a tiszteletdíjat s Marton Imre másnap, 11-én már lemondott levélben arról.

LEGJOBB INGEREK SZABASU INGERENEL

Mulatságok.

Jogász-estély.

— december 4.

(Saját tudósítónktól.) A jogászfizetés által ma, szerdán d. u. 5 órakor a kollégium disztermében rendezendő soiréera városzerte nagy az érdeklődés. A fényes műsor már előre biztosította a nagyszerű sikert és előreláthatólag nagyobb összeggel fogja a Jogász Segítő Egylet pénztárát gyarapítani.

A gyönyörű program a következő: 1. Magyar népdalok, zongorán előadja Papp Géza ur. 2. Pávay Boriska urleány szaval. 3. Goldmark: „Air“ hegedűn előadja Piribauer

Ferenc ur a Dónes Arthur ur harmonium kísérete mellett. 4. Szakács Ilus urleány monológot ad elő. 5. Ördög Róbert. Kegyelemi ária éneklő dr. Balkányiné Bódi Ella urnő, zongorán kíséri Drumár János ur. 6. Szánthó József ur felolvas. 7. Lescheitzky: Concert mazurka. Zongorán előadja dr. Mariska György ur. 8. Mű és humoros dalok, éneklő Horváth Kálmán ur, zongorán kíséri Dónes Arthur ur.

A már megállapított műsor egy új számmal gazdagodott, amennyiben Papp Géza ur, az estélyt magvar dalokkal fogja megnyitni, amelyeket zongorán fog előadni. — Jegyek már csak korlátozott számban Csáthy Ferenc ur könyvkereskedésében kaphatók. Ülhely 1 korona, állóhely 50 fillér.

Börkeztü

Hazai gyártmány. — Legkitünőbb minőség. — Női és férfi. — Minden kivitelben óriási választék érkezett.

Győrfi Sándor

keztü, kötszer, férfi divat és pipere áru üzletében, DEBRECEN, Simonfi-utca. (Bérpalota.)

Hirek.

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadóhivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok ... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ...

Zálogcédulák a földön.

A kisvárdai betöréshez.

A debreceni nyomozás.

— december 4.

(Saját tudósítónktól.) Megemlékeztünk már arról, hogy a debreceni rendőrség mily nagy munkát végzett a kisvárdai ékszerablás kiderítésében.

A nyomozás iratait már annak rendje és módja szerint a kisvárdai csendőrséghez áttették, pedig tegnap ismét nagyon érdekes nyomra akadt ez irányban a rendőrség.

Tegnap ugyanis egy napszámos a bünygyi osztályhoz három zalogcédulával állított be azzal, hogy azokat a zalogjegyeket az utcán találta. A férfi előadása nagyon zavarosnak és valószínűtlennek tűnt fel a rendőrség előtt éppen ezért erélyes nyomozást indítottak.

Ekkor derült ki, hogy a zalogcédulákra beletett ékszerek a kisvárdai betörésből származnak. Érdekes gyűrűket és aranyórákat vitt ugyanis pár héttel ezelőtt egy egyszerű asszony az egyik helybeli zalogházba, hol gyanútlanul fogadták el az értéktárgyakat, melyekről csak most derült ki egy különös véletlen folytán, hogy lopott jószágok.

Az asszony pedig nem volt más, mint a kisvárdai betörőnek, Popovics Miksának a bűntársa, illetve szeretője. Ezt a Popovicsot tudvalevően a debreceni állomáson tartóztatták le, amint Budapestre akart menekülni.

A vakmerő betörő, ki a betörés alkalmával több, mint 6000 korona értékű rabolt, kihallgatása alkalmával vakmerően tagadott mindent. De most, mikor szembesítették őket a szeretőjével és felmutatták előttük a nagyszámu bizonyítékokat, beismertek mindent. Holnap ennek folytán átadják őket az illetékes kir. ügyészségnek.

— **Tisztviselők biztosítása.** Az új munkásbiztosító törvény előírja, hogy a 2400 korona fizetésen alul dotált tisztviselőket a foglalkoztatók, vagy munkaadók tartoznak a kerületi munkásbiztosító pénztárba beírni. A debreceni kerületi pénzár Debrecen városát is f-szólította, hogy a törvény ezen rendelkezésének eleget tegyen a város, minek folytán a tanács megbízta Roncsik Lajos főszámvevőt a munkásbiztosító pénztárba beírni kötelezett tisztviselői, illetőleg alkalmazottai összeírására.

— **Az Omke székesfehérvári kerülete** a központnak részvételével december hó 8-án nagygyűlést tart, melyen a kerület ügyei mellett a központnak előterjesztései, valamint a társkerületekkel közös helyi jellegű érdekeink is tárgyaltni fognak. A gyűlésen személyesen részt vesz az Omke elnökségének, igazgatóságának és tisztikarának több tagja.

— **Németh Andrásné halála.** Németh András derék vendégszűnket súlyos csapás ért. Felesége, a hitvestársaknak mintaképe, született Piránszky Róza urasszony meghalt. Ószinte részvételt vettük elhunytára vonatkozólag a következő gyászjelentést:

„Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó nőnek, anyának, testvérnek, sógornőnek, keresztanyának és áldott emlékü jó rokonnak Németh Andrásné szül. Piránszky Róza urnőnek folyó hó 2-án éjjeli fél 12 órakor, életének 51-ik, boldog házasságának 5-ik évében, rövid szenvedés után történt gyaszos elhunytát. Kedves halotunk hült tetemei 4-én délelőtt fél 11 órakor fognak a római kath. egyház szertartása szerint, a Bika-szálloda gyászháztól, a Szent-Anna temetőbe örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent mise-áldozat a temetés alkalmával fog az ezek utának bemutatatni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat, jó ismerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. Debrecen, 1907. évi dec. hó 3-án. Az örök világosság fényeskedjék nekik Nyugodjék békével: Bánatos férje: Németh András. Gyermekai: Vilmos, Béla. Németh Nándor, Németh Aladár. Testvérei: Piránszky István nejevel és gyermekeivel, Piránszky Lajos nejevel és gyermekeivel, Pusztay József nejevel és gyermekeivel, Piránszky Zsuzsanna férjével Zvár Ferencel és gyermekeivel, valamint számos rokon nevében is. A temetést Gebauer K. tem. rendezi.” A temetésen a Debreceni Szállodások, Vendéglők, Kávésók stb. ipartársulata testületileg fog résztvenni Hauer Bertalan elnöklété alatt.

— **A magyarországi főiskolák birkozó viadala.** Mint már megirtuk, december 8-án rendezte az akadémiai Athléta Club a Kereskedelmi Akadémia tornatermében nagy birkozó bajnoki viadalt, amely, mint előre látható, egyike lesz a legsikerültebb birkozóversenyeknek. Az indulók száma meglepetés szamba menő, a három súlyosnőre összesen az egyet nevezésén kívül 39 nevezés adatott le, közöttük több országos bajnok S valóban érdekében áll a mélyen tisztelt közönségnek, hogy megtekintse a nemes viadalt s lássa a fiatal athléta szép küzdelmeit, amelyek ritkaság szamba menő évezeteket fognak nyújtani. Nagyon kéri az elnökség a mélyen tisztelt közönséget, hogy jegyüket szíveskedjenek minél előbb megváltani a tér szűke miatt. Jegyek válthatók: Csáthy Ferenc könyvkereskedésében és Békés Lajos uri divat üzlete mellett dohánytözsdeben.

— **Szerencsétlenül járt vasutas.** Tegnap számunkban részletesen beszámoltunk arról a borzalmas szerencsétlenségről, mely a debreceni pályaudvaron tegnapelőtt délután történt, mikor egy fiatal vasutas, Nagy Imre 17 éves kocsitoló véletlenül a vasuti kocsikerekei alá került, amelyek örökre nyomorékká tették; a szerencsétlen fiatal ember elvesztette jobb lábát. A baleset ügyében a vizsgálat megindult. Kihallgatták a szerencsétlenség szemtanuit, Biró László kocsimestert, Nagy Gábor, Szalay Mihály kocsitolókat,

Kiss István mozdonyvezetőt s Guró Lajos fűtőt. A kihallgatottak egyértelműleg azt vallották, hogy Nagy Imre saját vigyázatlanságának áldozata és a szerencsétlenségért a vasut és a lokomotív személyzetét felelősség nem terheli. Nagy Imre ugyanis miközben a tolatásnál segédkezett két ö-szekapcsolandó kocsi közé lépett, de oly vigyázatlanul és szerencsétlenül, hogy megsuszott, mire a kocsikerekei maguk alá kapták. A vizsgálat folyik még. — Nagy Imre kártérítési pört indított a máv ellen.

— **Cabaret-est.** A jótékony-nőgyelet folyó hó 15-iki Cabaret-délutánja iránt nagy é deklódés mutatkozik. A műsor meg is fog felelni a ho zákötött várakozásnak. A Magyarok nyiánya után Bérczy Ernő, színárulatunk fiatal jeles tagja mond Cabaretbe való ügyes dolgokat. Dr. Mariska György zongorázik, Váradi Ilona (Vandor Iván) saját maga írta kedves monológját adja elő. Zilahy Gyuláné énekel és végül Szabó Kata és Kardos Gyula modern boszton-variációkat fognak táncolni. Jegyek kaphatók Molnár Ferenc ur sziaulelei intézetében (Városház.) A szokásos öt órai kezdet helyett a Cabaret-estek hat órakor kénytelen kezdeni a rendezőség, mivel a terem 3 óráig el lesz foglalva.

— **A Debreceni Kereskedelmi Csarnok** vigalmi bizottsága mint minden évben, úgy az idén is három művész estély rendezését határozta el. — Az első ily művész estély December hó 7-én szombaton lesz, amely iránt már is óriási érdeklődés mutatkozik. — ami különben nagyon is érhető, mert a műsoron szerepel Szamosy Elza a magyar királyi Operaház állandó vendége. — Az estélyen részt vesz még Kondor Ede is, a debreceni közönségnek régi ismerőse és kedvence. — Az estélyt Szávay Gyulának a vigalmi bizottság elnökének előljáró beszéde nyitja meg.

— **Debreceni gazdálkodó ifjak mulatsága.** A debreceni gazdálkodó ifjuság színe java tegnap 1907. év december hó 1-én ülést tartott a Dréher söresarnok külön helyiségében a célból, hogy a tavalyi mesésen sikerült táncmulatsághoz hasonló bállal lépje meg a debreceni gazdálkodó közönség szép bájos leányait, mely ülésen el is határozta, hogy a tervbe vett táncmulatságot 1907. dec. hó 21-én tartja, még pedig jótékony célra t. i. a debreceni siket némák intézete javára.

— **Tegnap halottak.** A tegnapi nap folyamán a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Vértési István ev. ref. 59 éves, Németh Andrásné róm. kath. 51 éves, Balogh Mária ev. ref., Vass János ev. ref. 3 hónapos.

— **Magyar, francia, hollandi liqueurök** kapható Mayer Jenő fűszer és csemege üzletében, a kistemplom mellett.

Menyasszonyi, névnapi és alkalmi ajándéktárgyak a legelőnyösebben Mentze Henrik áruházában kapható.

Arany keresztek, amulették a legjutányosabb árban
Halász Nándor
ékszerész

Debreczen, Piac-u. 24. sz.

Uj postamasteri állomás Debrecenben.

Egy városrész érdeke.

december 4.

(Saját tudósítónktól.) A bádgos-utcai postagyűjtőnek rendes postamasteri hivatali való átalakításának kérdése a közigazgatási bizottságnak f. évi december hó 5-én tartandó ülésén fog eldöntést nyerni.

Debrecen város közönsége, de különösen a Bádgos-, Piac-, Sas, Csapó-, Kossuth-utcai és a gróf Dege feld-téri kereskedők és pénzintézetek nagy érdeklődéssel várják a közigazgatási bizottság döntését. Fontos és nagy érdekük van leve a közigazgatási bizottság kezében, mert a közigazgatási bizottság döntésétől függ, hogy vajjon lesz-e postahivataluk vagy sem, vége szakad-e már annak a nyomoruságos helyzetnek, mellyel eddig kellett kezdeniük.

Az említett kereskedők ugyanis — szám szerint 150-en — ismét kérték a postaigazgatóságot, hogy a bádgos-utcai postagyűjtőt alakítsa át rendes postamasteri hivattallá, mert a postagyűjtőben a postaigazgatóság rendelete folytán egy napon 10 csomagnál többet nem szabad feladniok, pénz pedig egyáltalán nem s így arra voltak s illetve vannak kényszerítve, hogy csomag és pénzfeladásait a távol fekvő főpostán, hol állandóan olyan a torlódás, hogy egy csomag feladására órák hosszáig kell várakozni, avagy ha ezt kerülni akarják, a még távolabb eső Péterfiak, avagy Csapó-utcai és szentanna-utcai postahivatalokhoz kell a sokszor nehezen és nagy mennyiségben szállítandó csomagjaikat szállítani.

A bádgos-utcai postagyűjtő tényleg a kereskedelmi forgalomnak a központjában fekszik, hogy ennek postamasteri hivattall való átalakítása valóban kívánatos és szükséges, nemcsak a kérvényező kereskedőknek, hanem Debrecen város közönségének is, az kétségtelen és vitán kívül álló.

Kérvényező kereskedők és Debrecen város közönsége azonban mégis némi aggállyal néz a tek. közigazgatási bizottság döntése elő, mert a kir. postaigazgatóság folyamodó kereskedők kérvényét véleményezés végett a közigazgatási bizottság véleményétől te te függővé.

A közigazgatási bizottság a rendes formulát betartva a kérvényt a városi tanácshoz tette át azzal, hogy a városi tanács a rendőrkapitányság útján meggyőződést szerezzen, hogy vajjon a postahivatal felállítását tényleg kívánatos-e vagy sem.

A rendőrkapitányság gondos utánjárás után meggyőződött arról, hogy folyamodó kereskedők kérelme tényleg indokolt és ugy a kereskedőknek, mint Debrecen város közönségének nagy érdeke a postahivatal felállítását, ennél fogva azt nemcsak kívánatosnak, hanem határozottan szükségesnek véleményezte.

A városi tanács tagjai azonban figyelembe sem véve a rendőrkapitányság véleményét, mit sem törődve Debrecen város közönségének és folyamodó kereskedők érdekeivel, minden indoklás nélkül, de természetesen zöld asztalnál ülve, amint ez már történni szokott anélkül, hogy meggyőződtek volna az ügy közérdekű és Debrecen város közönségére nézve nagyfontosságú volta felől — a rendőrkapitányság véleményével ellenkező véleményt hozott.

Eme nem várt vélemény felett megütözve folyamodó kereskedők, mint értesülünk — különkérvényt nyújtottak be közigazgatási

bizottsághoz, melyben megütözésüknek adtak kifejezést a városi tanácsnak ilyen elhamarkodott s a közönség érdekeivel nem törődő vélemény nyilvánítás felett, kérték a közigazgatási bizottságot, hogy mielőtt kérelmek felett véleményét megadná, szerezzen meggyőződést: a kérelem indokolt volta és a postahivatal felállításának elodázaatlatlan szükséges volta felől a postaigazgatóságnak adandó véleményénél a rendőrkapitányság véleményét tegye magáévá.

Hisszük és megvagyunk győződve, hogy Debrecen város közönsége s kérvényező kereskedők nem fognak csalódni a közigazgatási bizottságba helyezett bizalmukban s a közigazgatási bizottság meg fogja nekik adni azt, amit a tanács tőlük megtagadott.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre 3 korona. Megrendelhető Arany János-utca 2. szám, Hungária épület, földszint 2 ajtó.

Távirat és telefon.

A képviselőház üléséhez.

Budapest, november 3. A képviselőház mai ülésének végén Apponyi Albert gróf miniszter szólt fel és nagyhátas beszédet mondott az egyszakaszos javaslatról, ismét és ismét magával ragadva az egész képviselőházat. Apponyi Albert gróf közölte az ügyi miniszter: Azért szólt fel az ülés végén, nehogy a jelenlegi körülmények között késleltesse a javaslat tárgyalását. A javaslat ellen felszólalók érveivel a szakminiszterek fognak foglalkozni, ő csak általánosságban tér ki a javaslatra, hogy házzsabály itt mit keres, azt nem tudja, a házzsabályok csak a felett intézkednek, hogy a szólásszabadság miként jusson érvényre s hogy a javaslatok miként terjesztesenek be. Ezt a javaslatot is a házzsabályok szerint fogják letergálni. Ezzel megadjuk a házzsabályoknak azt, ami azokat megilleti. Senki sem tudja ott arról meggyőzni, hogy törvénybe, vagy házzsabályokba utközik az egyszakaszos törvényjavaslat. Farkasházy Zsigmond: A parlamentarizmusba. Apponyi Albert: Még a parlamentarizmusba sem utközik, mert parlamentarizmus csak a törvényes módon lehetséges. Elismeri, hogy a javaslat a kvóta felemelésével súlyos terheket ró a képviselőházra, de különösen a függetlenségi párt, érzik ezt a terhet ők is, akik pedig legalkotmányosabban akarnak kormányozni. Összehasonlítják ezt a kiegyezést a Szell-Körber fele kiegyezéssel. Nem akarja vitálni, csak arra kéri a Házat, hasonlítsa össze pontról pontra a két javaslatot s akkor meggyőződhet róla, melyik előnyösebb. — De van-e az ily összehasonlításnak jogi értelme? A Szell-Körber kiegyezés csak a két kormány között létrejött megállapodás volt, melyet Ausztriában csak a 14. szakasz segítségével lehetett volna életbe léptetni. Eddig minden kormány ügy tárgyal az osztrak kormánnyal, hogy ha a kiegyezés létre nem jön, az 1867-i törvényekre támaszkodva az önálló vámterület stádiumába lép át és csak ez a kormány volt az egyedüli, mely kényszerhelyzettel számolva alternatívát állított fel a két kérdés között (helyeslés).

Ezután Lengyel Zoltán közbeszólásaira végül az elnök kénytelen volt kijelenteni, hogy Lengyel a Ház mentelmi bizottságához kell utasítani.

A Ház ilyen értelemben nyomban határozott is.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, december 3. A függetlenségi párt ma délután Kossuth

Ferenc elnökle alatt értekezletet tartott. Ráth Endre kifogásolta, hogy a kassaoderbergi és a déli vasutak hivatalos nyelve a német. Kossuth Ferenc válaszában kijelentette, hogy intézkedni fog a magyar nyelv érvényesítésére. Visontai Soma miatt szólt fel, hogy a délszláv képviselők Budapesten a horvát képviselőkkel összeesküvést szőnek és ez ellen intézkedjenek. Kimty Károly bejelentette, hogy interpellálni fog a külföldi állampolgároknak a magyarországi egyesületekben való részvétele miatt.

Wekerle a horvátok ellen.

Budapest, november 3. A képviselőház mai ülésén Wekerle Sándor miniszterelnök több képviselő előtt a folyosón kijelentette, hogy a horvát képviselők ellen a legerélyesebb rendszabályokkal fognak élni. A Ház mai ülésén különben az volt elterjedve, hogy a horvát tartománygyűlést feloszlatták.

Gennári megszökött.

Budapest, december 3. A „Nap” leleplezése folytán oly nagy port felvert Gennári-féle ügyben ma szenzációs fordulat történt. A szeánszairól hirhadt és csaló vivőmester ugyanis megszökött a fővárosból. Azt hiszik Amerikába vette útját Gennári mester.

Lengyel Zoltán újra vádol.

Budapest, december 3. Lengyel Zoltán ma nyilatkozatot adott közre, amelyben kijelenti, hogy Heltai Ferenc vádjait Polónyi megvesztegetésére vonatkozólag fenntartja és teljes egészében átveszi.

A portugál forradalom.

Lisszabon, december 3. Az ellenzék által terjesztett azon hírekkel szemben, hogy Oportóban a regenerádók tüntetéseket rendeztek, megállapítottatott, hogy a tegnapi és a mai nap teljesen nyugodtan telt el. Az El Mundo nevű Lisszabonban megjelenő napilapot egy hónapra betiltották.

London, december 3. Madridból sürgönyzik: Óriási szenzációt kelt Lisszabonban az a hír, hogy a városi testőrség törzsorvosának házában hetven bombát találtak. A felfedezés annál megdöbbentőbb, — mert a lisszaboni városi gárdát eddig egész Portugáliában a leglojalisabbnak tartották az összes csapatok között. A bombalelet következtében szigorú vizsgálatot indítottak és eddig több mint száz gyanús embert letartóztattak.

Sanatogén!

Az összes művelt államokban több mint 5000 orvos tanár és orvos ajánlja, mint a legkiválóbb erősítő és felrisszító szert.

**Erősíti a testet,
edzi az idegeket.**

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Képes ismertetőfüzetet ingyen és bérmentve küld Bauer és Tsa., Berlin SW. 48.

Kiadja: a „Debrecen” Hirlapkiadó
Vállalat Részvénytársaság.

216-1907.

Orsz. tan. árvaház.

Árlejtési hirdetemény.

A tanítói árvaházban e hó 5-én délelőtt 10 órától kezdődőleg az 1908. évi hus, fűszer, kenyér és lábbeli szükséglet biztosítása végett zárt ajánlattal egybekötött árlejtés fog tartatni, melyre az arra jogosított önálló iparral bíró iparosokat és cégjegyzett kereskedőket azzal hívom meg, hogy biztosítékul a hus és fűszer szállításnál 600-600, a kenyér és zsemlyénél 800, a lábbeli szállításnál 300 korona teendő le készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

Felvilágosítás szerezhető és a feltételek megtudhatók az árvaház irodahelyiségében (Simonyi-ut 14.) minden d. e. 8-10-ig, d. u. Debreczen 1907 december 1.

Kozma László,
orsz. tan. árvaházi igazgató.

ALAPITTATOTT: 1876-ban.

SCHMIDT S. Elvállal mindennemű hangszerek és zongorák javítását és hangolását, ugyancsak szintén gramofon és fonográf javítást.
DEBRECEN.

ADRIA

halkonserv és halfüstölő-gyár

DEBRECZEN.

Főraktár BUDAPEST.

Különlegességek: Orosz szardiniák, marinált heringek, mindenféle csemege áruk, Bismark heringek, göngyölt, fűszerezett, fillett és kocsonyázott heringek, korona szardiniák, halsaláta. Büchling, Anchovis, Sprottni, Füstölt vöröshusu rajnai lazanc. Valódi strahlsundi marinált heringek.

o Kérjen árjegyzéket. o
Naponta friss Bückling.

Modern

nyelviskola.

Széchenyi-utca 19. sz.

Felnőttek gyors kiképzése a német, francia és angol nyelvekben. 1907 december 1-én új ciklus kezdődik. Hivatalos órák naponta délelőtt 11 órától estig.

ó császári és apostoli kir. felségének legfelső elhatározása folytán. A polgári jótékony célokra szánt XXXVIII. császári és királyi államsorsjáték.
Ezen az osztrák birodalommal egyetül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18,389 nyereményt tartalmaz készpénzben 512,980 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 korona.

A nyeremények kifizetéseért a császári és királyi lottójövedék kezkeskedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1907. évi december hó 19-én fog megtartatni. Egy sorsjegyének ára 4 korona. A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamtstrasse 7. a. továbbá a lottójúrtódékban, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.
A csász. és kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

o o o Nem talál sehol o o o

oly választékot őszi és téli

KEZTYÜKBEN

s érvközők, haskötők, kötszerek, valódi francia-, amerikai különlegességekben, mint

Schön Sándor

kesztyű, kötszer és orvosi műszertára DEBRECZEN,
Piac-utca 12. szám. Stenczinger ház.

Csődtömeg eladása.

A vb. Ehrenreich és Ritter nagykereskedői cég csődtömegéhez leltározott a csőd-leltár 1-74, 101-751 és 763-2465 tételszámjai alatt felsorolt áruknak, bolti felszereléseknek és raktárszínnek egy tömegben zárt ajánlati verseny útján való értékesítése a csődválasztmány által elrendeltetvén, erről a venni szándékozók azzal értesitem, hogy zárt ajánlataikat 619 korona 09 fillérnyi bánatpénz letétele mellett akár hozzám, akár pedig a csődválasztmány elnökéhez folyó hó 15-ikének d. u. 5 órájáig annál is inkább uyujtsák be, mert a később érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A beérkezett ajánlatok f. évi december hó 16-án d. e. 11 órakor fognak irodámban (Arany János-utca 2. sz.) a csődválasztmány által felbontatni és ha valamelyik ajánlat a csődválasztmány részéről elfogadtnak, úgy az, nek ajánlata elfogadottnak jelentetnek ki, köteles lesz még az ajánlat elfogadása napján a vételárat — a bánatpénze betudásával — teljes összegében és készpénzben kezemhez lefizetni, mert ellenkező esetben bánatpénzének elvesztése mellett az ügylettől visszalépettnak fog tekintetni. Vevő köteles lesz a vételár lefizetése után a megvett ingókat a bolti helyiségekből és az udvarról azonnal elszállítani. A csődtömeg az eladás tárgyát képező ingóknak minőségéért és mennyiségéért nem szavatol. Az ingók bármikor megtekinthetők.

Tömeggondnok.

Dávidházy Kálmán és Társa

könyvkötészet, diszműkészítés és dobozgyár.

Debreczen, Fűvészkert-utca 9. sz.

Nagyméretben kibővített könyvkötészetünk és diszműves műhelyünk mellett ajánjuk a mélyen tisztelt közönség figyelmébe legújabb berendezett

dobozgyárunkat,

hol a kereskedők, gyárak részére szükséges áru dobozokon kívül cukrászati és gyógyszerészeti dobozok mindenféle kivitelben megrendelhetők és gyári árban gyorsan készíttetnek.

A közönség számára gyakran szükséges csomagoló-dobozok egyenként is kaphatók.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

□ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is beküldetik.

Első dus választéku előnyomdában legújabb női kézimunkák saját kötési harisnyák dus választékban Füstös Dezső női kézimunka és előnyomda üzlete Piac-utca 12. Harisnyafejelési vállalat.

Kiszolgált huszár őrmester raktárnoki vagy felügyelői állást keres. Cim a kiadóba.

50—90%-os rendkívüli leszállítás Fűvészkert-utca 14. sz. alatt Mielőtt karácsonyi vagy bármily alálmi ajándékot vásárolna, el ne mulassa felkeresni a Harmathy könyvkereskedését Fűvészkert-u. 14. Diszművek, regények, ifjúsági könyvek, diszkötésű zsolttárok, Révész, Tompa, Szász, Dobos, Hock imakönyvek, zeneművek, szakácskönyvek; Emlék, képeslap és bélyegalbumok, finom magy., francia levélpapírok, családi dobozok, képeslapok, olaj aquarel és vízfesték dobozok, festővásznok, esetek, asztali tentatartók, zsebkések, zsebírónok, egészségi szivarkahüvelyek, hegedűfelszerelések, karácsonyfadíszek s még sok fel nem sorolt ajándéktárgyak, dus választékban, most rendkívüli árleszállítással kaphatók. Könyvjegyzék ingyen.

Cimbalom és hegedű tanítást kottából vagy naturból vállalom. Hangolást is. Teleki-utca 76. sz. Füleki Zsigmond.

Földvári L.

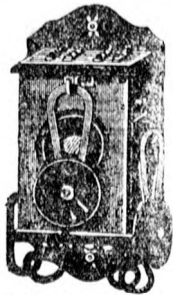
Debreceni Első Elektrotechnikai gyárja Kossuth-u. 1. Gyárt és árusít mindenféle elektrotechnikai cikkeket. Berendez lakások, üzletek és üzletek és gyárak részére; Villamos világítást, erőátvitelt, házi és magán telefonokat, villamhárítót és villamos csengőket, ennek javítását és évi jókarban tartását, legjutányosabban eszközli. Saját motorerővel berendezett, rézesizolás, nikkelezés és galvanizálás. Villamos szblámpák K 170-től. — Képes árjegyzék ingyen.

Egy csaknem új ebédlő és kártya-asztal eladó. Értekezhetni Deák Ferenc-utca 9. sz. alatt a házmesternél.

Keresek tágas butorozott szobát parkettel, gáz vagy villanyvilágítással. Cim a kiadóban.

Kiadó szépen butorozott utcai szoba előszobával Egymalom-u. 4. Ugyanott szerzőfőnöknek való akáfa eladó.

Kerestetik 4—5 szobás lakás a piacon vagy közelében május 1-re. Cim a kiadóhivatalban.

Új elektrotechnikai vállalata.

Világítás, házi és magán telefonok, villanycsengők berendezése és karban tartása (évi bérlet mellett), orvosi és fizikai műszerek készítése és javítása, gáz, benzin és elektromotorok szerelése és javítása, legjutányosabban és legnagyobb szakértelemmel csak FOLDES és VAJNER elektrotechnikai vállalatánál Debreczen Piac-utca 26. sz. alatt eszközölhetők saját nikkelező és galvanizáló-telep. Telefon szám 210.

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli idényre, valamint flanellek, barhetek, fekete- és színes selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadiszek

Francia P. D. jegyű fűzők,

Arefátyol, divatövek, gyöngy és bőr díszításkák.

Menyasszonyi selymek,

koszoruk és fátlyok

legolcsóbb szabott árban!

Szőrme utánzat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm. széles barna- és fekete színekben métere 6 forintól 15 forintig.

Boák és muffok

óriási választékban.

Costümökre, színházi kabátokra női posztók minden színben.

SZÖNYEGEK,

jutta, spárta, hollandi, kiddermünster, tapasztry, velour, futó- és szalon szőnyegek, minden nagyságban, torontáli szőnyegek, diván terítők, butor szövetek s creppek, viaszkos vászon

legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők,

szövet és csipke függönyök, stórok.

Kész fehérneműek

vászon, sifon és batiszt női ingek, nadrágok, hálókötösök és alsósoknyák, sima- és himzett kész ágyhuzatok, selyem luszter és cloth alsósoknyák, kásmir és selyem paplanok, matracok

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek és lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatzebkendők.

Alsó tricót ingek,

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségekben. Férfi ruha-szövetek.

magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló bélések árak. Harisnyák, keztük, nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban,

legolcsóbb szabott árban.

Szabó Lajos Fiai

divat, vászon, és szőnyegraktára DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. sz. Alapított 1842. évben.

Donogan és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR.

Menyasszonyi kelengye, vászon, szőnyeg és divatruházába megérkeztek az

őszi divat gyönyörű újdonságai,

ruhakelmék, flanellek, bársonyok blous selymek, velezek. Valódi persa szőnyegek — Linoleum.

Oriási raktár!

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T. debreceni építészeti vezetőisége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szaksterü felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál.

Villagítótestek, csillárok és szerelvények dus váiasztóka.

Telefon szám: 568

Női ruhákat,**őszi és téli kosztümöket, plus és posztó kabátokat**

saját műtermünkben a leggyorsabban és a legjutányosabb árak mellett készítettünk

Bosznay és Társa

női divatterme

Debreczen, Kossuth-utca 5. sz.

László Zsigmond állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védő-

o jtasokat, heréléseket. tu-

berkulinozási eljárásokat,

állatbiztosításokat, állat-

állományok rendszeres

évi felügyeletét, kosmeti-

kai operatiokat.

Debreczen, Csapó-u. 30. Telefon 558. szám.